

BUDA-PESTA

25 Aug. st. v.

6 Sept. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1

Nr. 33.

Anulu X.

1874.

Pretiuulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Roman'i'a 2 galbeni.

Nu-ti voiu dice . . .

Nu-ti voiu dice nici odata,
Cà ai nescè ochi de stele;
Pentru cà decâtu acele,
Susu pe bolt'a innâl'tiata,
E ce-va si mai frumosu,
Mândru'lu sóre luminosu:
Dar decâtu cei ochi ai tei,
Plini de radiè si schintei,
N'am vediutu mai stralucei.

Nu-ti voiu dice nici odata,
Cà privirea ta petrunde
Cà sagét'a ori si unde;
Cà-ci decâtu ori ce sagéta —
Gandulu, ventulu si cuventulu
Trecu mai iute totu pamentulu:
Dar decâtu acelu usioru
De deochiu alu ochiloru
Nu-i nimicu mai iute 'n sboru.

Nu-ti voiu dice nici odata,
Cà ai nescè ochi de focu,
Cari aprindu si ardu pe locu;
Cà-ci decâtu si foculu éta
Este si mai ardiatoriu,
Fulgerulu detunatoriu:
Dar decâtu o mica radia,

Ce sub gén'a-ti luminéza,
Nu-i nimica sè mai ardia.

Si nu-ti dîcu eu nici odata,
Cà ai nescè ochi de sóre,
Plini de radiè ardiatorie,
Ce petrundu simtîrea 'ndata,
Séu cà ai in ochii tei
Fulgere, focu si schintei:
Cà-ci si-aceste de se 'mbina,
N'au atât'a focu, lumina,
Cà privirea ta senina!

Iosifu Vulcanu.

Virgilia.

— Novela de Otilia Popu. *) —

(Urmare.)

Eu mi-intorcu privirea, si pe cine vedu vorbindu cu verulu meu? pe tinerulu brunetu; carele, precum sè poteá observá, aveá placere sè amble si elu totu pe acolo, pe unde me affam eu. Dupa unu scurtu dialogu intre Andreescu si verulu meu, acest'a sè desparti de elu si sè apropià éra-si de mine, dîcandu-mi: precum vedu, amiculu meu sè intereséza tare de scump'a mea verisóra; dinsulu m'a rogatu sè-i procuru cunoscinti'a ta, pe care de multu timpu o

dorește!“ Radu mai adausă apoi suridiendu, că Andreescu ar fi aretatu pe madon'a, la care priviam tocmai eu si a disu, că acea sémena cu mine, că si candu artistulu ar fi voitu a face portretulu meu . . .

„De si eu nu credeám sè fiu atâtu de frumósá, cá acea madona, totu-si acestu complimentu m'ai flatatu cu atâtu mai multu, cá mi-l'a adresatu tocmai Andreescu, pe carele si eu, cá sè-lu recompensezu, lu-am asemenatu in cugetulu meu cu frumosulu Eudymionu, la care mi-ar fi placutu multu sè potu strabate transformata in radia de luna . . .

Trei dñle dupa acésta intelnire, Radu mi-díse : „Asta-di voiu sè-ti introducu pe amiculu meu Andreescu . . .“

Poti sè-ti inchipuesci bucuri'a si . . . fri-c'a mea. Dóue óre trecura asié si éta cá usi'a de la salonu se deschide si intra — Andreescu cu verulu meu . . . Dinsulu s'apropia de mam'a, si-o saluta cu respectu pana ce Radu lu-presentá; apoi sè întórse catra mine . . . oh! Virgilia! . . . anim'a mea bateá asié de tare încátu me temeám, cá baterile ei le audu toti cei din casa . . .

Si Andreescu le-a auditu de siguru, cá-ci candu i-am intinsu man'a, in ochii lui erá atâ-t'a amoru încátu si ei pareáu a-mi spune sè nu am téma, cá-ci si anim'a lui bate totu asié de tare cá si a mea . . .

I'in ace'a dí, Terentiu Andreescu ne-a totu visitatu si cu câtu visitele lui deveneáu mai dese, cu atâtu si animele nóstre sè intielegeau totu mai bine si amorulu ni-le impreună din ce in ce mai tare, cu lantiulu seu de rose . . .

Terentiu mi-a cerutu in scurtu man'a de la parinti, si acestia i-au promis-o cu placere, cá-ci elu posedeá deja simpathi'a loru carii lu-iubiau pentru cualitátile si portarea lui frumósá.

„Dupa aceea noi ne-amu rentorsu in patri'a nóstra, Roman'a, si festivitatea cununéi s'a decisu a se tiené la mosf'a nóstra din G. unde locuiámu vér'a.

„Andreescu nu lipsiá nici intr'o dí de-a vení la noi; si de cumva dóra treceá diu'a fara cá elu sè vina, atunci veniá sér'a calare cá unu erou amorosu si sè opriá subtu feréstr'a mea, la care fiindu cá nu erá nalta, noi poteám vorbí fórte de aprópe. Terentiu mi-dícea atunci : „Me iérta, scump'a mea, afacerile multe nu mi-au permisu asta-di a vení mai de timpuriu; anim'a mea n'a pututu inse resiste cá sè nu te vedu o dí, pentru acea am grabitu acuma, cá

sè-ti vorbescu macaru numai cinci minute.“ O, si elu mi-prindeá atunci man'a si dícea sè-mi plecu capulu catra elu, cá sè me privésca in facia . . .

Si elu mi-vorbiá atâtu de dulce, ferici-toriu; lun'a priviá din inaltínea sa cu atâ't'a blandétia spre noi; zefirulu adiaá linu si ni sioptiá tainicu de amoru. Ah! astu-felu de minutu platiá eternitatea si totu-si . . . erá atâtu de scurtu . . . minutulu durá mai putínu cá minutulu . . . mai putínu cá secund'a . . . Terentiu mi-spuneá adio, . . . si eu i díceám . . . nu sciu ce-i díceám . . . cá-ci candu me decep-tám audiám din departare tropotele calului, care duceá in galopu pe alesulu animei mele.

* * *

„In fine a sositu si solemn'a dñua a cununiei.

Auror'a acelei demanetie mi-pareá cá a venitu sè me feliciteze; sórele radiosu mi-pareá cá-mi uréza viétia ferice; florile in vestimintele loru varie cá de serbatóre mi-spuneáu prin parfumulu loru cá-mi dorescu a trai totu iubita si iubindu, . . . cu unu cuventu tóta natur'a mi-pareá suridietória si plina de afectiune pentru mine.

„Sórtea, ah! crud'a de sórte, câtu va fi rtsu de ironicu, candu m'a vediatu asié ferice! . . . Ea mi-a espusu fericirea cu totu farmeculu ei inaintea vederii mele, pentru cá in momentulu ce sufletulu meu va fi cuprinsu mai multu de estasu si admiratiune, sè o rapésca éra de la mine si s'o inlocuiesca cu durere sfasiátoria!

Ací ochii Augustei innotau in lacrimi si dese suspinuri esíáu din peptulu ei.

„Eu erám acú imbracata in vestmentulu meu de mirésa; cunun'a de mirtu pe capu, éra in anim'a mea sperantiele cele mai dulci. Terentiu firesce, inca erá de facia; privirea lui erá grava si totu-si aveá atâ't'a dulcétia.

„In momentulu acelu-a intrá unu servitoru si dede lui Terentiu un'a epistola.

„Dinsulu o percurse, si eu observai cum — palesce; inse dinsulu numai decátu cautá a disimulá emotiunea sa.

„Indata dup'ace'a Terentiu se departá, dí-candu-mi cá in o diumetate séu multu o óra va revení. Eu n'am avutu putere nici sè-lu intrebu cá unde merge; o dorere nespusa mi-in-necá vócea.

„Terentiu a mersu sè caute pe tatalu meu . . .

„Mam'a me întrebá de caus'a ce a facutu pe Terentiu a sè departá asié d'odata; si eu nu scieám sè i respundu presimtiulu meu inse incepuse a deveni totu mai amaru.

„Dar éta cà acum venì si parintele meu la noi, in chilia. Faci'a lui erá posomorita si mie mi-pareá cà e unu oracolu, care mi-vestì tóta nenorocirea, — ce are sè tréca preste mine.

„Tat'a incepù apoi in tonu mangaiatoriu, cá sè me liniscésca, cà-ci cununi'a nu sè mai póte serbá in diu'a ace'a si dóra nici in dóue septemane . . . pentru cà Terentiu a fostu fara veste provocatu — acì tacù tatalu meu si nu voiá sè spuna mai departe.

„Si Terentiu sè dueléza acum! întregfi eu iute, cu teróre.

Tatalu meu încercà apoi a me abate de la ide'a acest'a — inse eu vedeám pré chiaru, cà e drépta. Oh! intipuesce-ti, desperatiunea mea; mi-pareá, cà lumea s'a sguduitu din temeliele sale, abié mai poteám stá de dorere.

August'a tacù unu momentu, innadusîta de suspinuri. Amic'a ei priviá cu compatimire la dins'a si cautá s'o mangaie.

„Trecusera acù câte-va díle, — continuá August'a, — si noi nu scieámu inca nimicu despre Terentiu; candu éta cà venì la noi Radu, carele fuse martore pe partea lui Terentiu, la duelulu ce l'a avutu cu boerulu C*. Radu ni-a istorisitu apoi tóta intemplantarea si caus'a din care provenì incidentulu, in díu'a ce aveá sè se tiena cununi'a.

* * *

Sè díce cà nainte de ce ar fi plecatu Terentiu la P . . . dinsulu amblá fórte desu in cas'a lui C* carele aveá numai o sora remasa orfana de parintii sei si prin urmare frate-seu C* erá totu odata uniculu ingrigitoriu si epítropu alu ei.

„Terentiu iubiá pe sor'a lui C*, inse numai cá pe o amica buna a sa, cu tóte cà ea erá — precum am audítu — frumósa. Acest'a copila sè vedeá cum iubiá pe totu omulu, cá pe de aprópele seu, pareá inse cà dins'a nu e capabila a simti pentru cine-va si amoru; — portarea dinsei erá blanda si afabila, dar totusi rece-boerésca. Asemenea se parea cà iubesc si pe Terentiu cá pe unu amicu numai si de aceea dóra ea n'a desceptatu amoru in dinsulu . . .

„Cu tóte aceste, Terentiu o cerù in casatoría — si dupa logodire elu a plecatu la P . . .

pe unu timpu scurtu — cà-ci aveá in câte-va septemane sè-si serbeze cununi'a in B.

„Dar Terentiu nu s'a rentorsu pe timpulu prefiptu ci a remasu in P . . . cà-ci . . . o! . . . cà-ci m'a vediutu pe mine — care mai bine nu erám in lume, decátu s'a intemplantu pentru amору meu atát'a dorere acelei copile!

Acuma straluciáu si in ochii Virgiliei dóue lacrime si imbratîsiandu pe amic'a sa i díse cu ardóre:

— Asié dara tu compatimesci pe acea copila nefericita, care póte a fostu inamorata de acelu tineru ce a lasatu-o . . . ?

— Oh! cum sè nu. Da, o compatimescu din sufletu, o compatimescu mai multu de câtu pe mine . . .

Virgili'a ascultá acest'a afdare cu multumire, — apoi rogà pe amica-sa se continue.

— Cum dícu, — continuá August'a, — Terentiu m'a vediutu, mi-a aretatu amoru si amору lui a aflatu resunetu in anim'a mea, fara cá sè-mi aducu eu aminte, cà sentimintele mele curate potu se fia isvoru de dorere pentru cine-va.

„Tu scfi acù, cà Terentiu dup'ace'a a cerutu man'a mea, si dinsulu a avutu a suferi pentru acést'a; cà-ci C* l'a insultatu si l'a provocatu la duelu tocmai in díu'a in care aveá sè se cunune cu mine.

„C* pare cà mai multu a voitu a-si resbuná pe mine; elu pare a fi fostu de credinti'a, cà numai eu am impiedecatu fericirea sororei sale, si de ace'a si-a propusu a derangiá si elu la rondulu seu fericirea mea, duelandu-se cu Terentiu!

„Audu cà soru-sa l'a rogatu sè nu se dueleze pentru ea; lacremile ei inse nu-lu potura retiené de la propusulu lui. Duelulu s'a intemplantu si . . . spre nenorocire uniculu frate alu biete copile strabatutu de unu glontiu din pistolulu provocatului remase fara viétia pe campulu de lupta . . .

Virgili'a si acoperì faci'a cu amendóue manile si stá tacuta si pia cá si cum ar audî in apropiarea sa sborarea unui sufletu . . .

„C* a moritu . . . Terentiu singuru se infiorá cà-ci scieá, bine cà fost'a lui mirésa e acuma singura, in lume fara rudenie si fara scutu. — Pe Terentiu lu-mustrá consciinti'a — cu tóte cà dinsulu fu provocatu.

„Sermanulu Terentiu! dinsulu s'a bolnavitu indata dupa ace'a, a caditu in tifusu, si ai sei incepusera acù a desepérá despre rensa-

netosiarea lui. Tatalu meu inca l'a cercetat u odata in morbu . . . oh! cum asiu fi mersu si eu sè-lu vedu si chiaru sè veghiez u si sè suferu langa dinsulu — dar nu mi-a fostu permis u! . . . Parintele meu nu mi-a spus u nimicu despre adeverat'a stare a lui Terentiu, ci mi-dîceá cã se afla mai bine si . . . nu si mai bate capulu cu mine.

„Parintele meu a voitu cã sè uitu pe Terentiu . . . Radu, inse, care erã totu-de-una facia sinceru de mine, mi-comunicã fidelu despretôte. Elu mi-a spus u, cã Terentiu vorbesce in delirulu seu de C* si de sora-sa si pe fruntea lui curgeau sudori reci; . . . dupa ace'a elu amin-tiã numele meu si atunci Terentiu pareã fericitu . . . trasurele faciei sale deveniãu liniscite, ochii lui priviãu blandu si indelungu spre unu objectu nevediu tu . . . braciele sale le deschideã cã si cendu ar voi a imbratîsiã pe cine-va . . . apoi le stringeã era la peptulu seu . . .

„Oh! cum plangeãm eu — anim'a mea lu-scusã in tôte si lu-iubiã fierbinte. Dorerea mea sè marì, candu in urma parintele meu a declarat u decidietori u, cã eu am incetatu de a mai fi mirés'a lui Terentiu! si cã macaru de se va rensanetosia elu nu va mai avé ce cautã in cas'a nóstra, cu atãtu mai putînu a contã la man'a mea! . . .

„Ba tatalu meu a mersu in severitatea sa si mai departe si voiã sè me marite dupa boerulu N., carele a fostu destulu de nenobilu pentru a profitã indata de nenocirea lui Terentiu si a mea si a-mi cere man'a.

„Si N. voiã sè-si castige simpathi'a mea, mandrindu-se pe sine si dejosindu pe Terentiu inaintea mea. Nu poteam suferi pe acelu omu! Cu mórtea m'asiu fi cununatu mai de graba decãtu cu dinsulu.

„Tatalu meu inse me siliã din dî in dî mai tare, pana ce l'am rogatu se me duca mai bine in monastire, cã-ci sum mai gat'a a renunciã la lume pentru totu-de-una, decãtu a-mi parasì primulu meu amoru.

Rogarea mi-fu ascultata. Pe langa tóta opunerea mamei mele, parintele me aduse aci in clastru. M'au despartitu de lume, ah! dar nu m'a pututu despartì si de iubirea mea . . . am adus'o cu mine.

August'a tacù, si lacrimile i le stergeã zefirulu usioru de pe frumós'a-i facia.

In momentulu acest'a se audira campanele monastirei. Sunetulu loru era fantasticu-seriosu si implea aerulu de séra cu misteriositate si doisia.

Noviciile sè scolara indata de pe pajisce

si si-indreptara pasii catra edificiulu clastrului.

— Ti-multiumescu, Augusta, — dîse Virgili'a amicei sale in mergere, — cã mi-ai impartasitu suferinti'a animei tale, care o resimtu si eu pana in adanculu sufletului meu. Fi inse liniscita — sórtea ta sè póte schimbã, tu poti sè devini éra fericita . . .! — Si cu aceste ele se despartira, intrandu fia-care in cell'a (camer'a) sa.

August'a a fantasatu pana tardîu in nóptea acea, apoi adormindu a visatu cã e . . . mirésa; cã Terentiu i spune cuvinte dulci, de fericire . . . Éra Virgili'a, ea a ingenunchiatu la imaginea Preacuratei si trimiteã rogatiuni fierbinti la ceriu; si dupa ce a adormitu, i se parea cã unu angeru albu cu nimbu pe giuru de frunte, sè coborì la ea si presentandu-i o flóre i dîse: „Dupa ce va palì acest'a flóre . . . voi reveni copila, sè te conducu in patri'a mea! . . .“

* * *
(Va urmã.)

Èta frundia...

Èta frundi'a vescediesce,
Galbinita cade josu;
La panientu nici nu soscesce,
Pana ventulu o rapesce
Si o duce furiosu.

Ah! voi dulci dilele mele,
Si voi astu-folu ati caditu;
Si-adi ve plangu cu lacrimile,
Cã-ci sub velulu celu de gele
V'a rapitu crudulu trecutu.

Ce folosu de viétia mie,
Déca voi m'ati parasitu;
Déca sórtea nu me 'mbia
Cu vr'o dulce bucuria,
Séu cu ceva mai iubitu!?

Au natur'a creatória
Candu decorulu si-a perditu;
Ea nu vérsa lacrimióre?
Au pe dins'a nu o dóre,
Nu suspina nentreruptu!?

Dar decorulu ei revine
Primavér'a totu la ea;
Ins' a mele dile line,
Cele dalbe si senine,
Cine sci candu le-oiu vedé!?

Ionu Tripa.

Perdutii.

Nu voiu sè scriu noveleta, ci me grabescu a aduce pe scurtu la cunoscinti'a on. cetitori romani unele fragmente despre incheierea unui romanu de cuprinsu adeveratu, inse fôrte dure-rosu pentru noi.

Voiu sè comunicu cunoscintiele, câstigate din bunavointi'a unoru amici, despre numeróse familie isolate si perdute din gintea nóstra romanésca.

Ni sunt in viua memoria inca datele, ce unu onor. statisticu romana ni-a comunicatu, dupa isvóre autentice, despre multîmea Romaniloru, imprasciati in tóte partile orientului europeanu si despartîti sub mai multe guverne mai multu inimice de câtu binevoitórie.

Zelosulu nostru statisticu a amintitu inca, cà in Austria, anume in provinci'a Moravi'a inca sunt Romani, d'unu neamu si d'unu sange cu toti ceilalti Romani. A adausu inse totu odata, cà cunoscintia mai d'aprópe despre Romanii din Moravi'a nu posede, nu si-a pututu câstigá inca.

Nu sciu déca altii dintre noi au avutu mai detaiate, cunoscintie despre acesti frati, dara io nu.

Inse interesandu me si de astu-felu de ocupatiuni dau de dóue manuale de geografia germane copióse: „Lehrbuch der allgemefnen Geographie in vier Abtheilungen für Gymnasien und höhere Lehranstalten von Profes. Dr. H. Cassian. Bearbeitet von August Lüben, Seminar-director in Bremen. — Frankfurt am Main, 1867“ si „Dr. L. G. Blanc's: Natur und Geschichte der Erde und ihrer Bewohner. Verbessert Dr. Adolf Diesterweg, Braunschweig, 1857.“

Frundiarindu prin aceste manuale, numai de câtu mi-veni sè cautu la rubric'a: Moravi'a, unde am si aflatu, cà autorii însfrandu natiunile (Moravi, Hannaci, Slovaci, Croati, Germani) numescu si pe Wallachi; cu nimicu mai multu séu mai pucinu,

Se intielege, cà ambii autori tienu, fara nici unu scrupulu, pe acesti Wallachi moravi de slavi. D'altmintrea acést'a nu este pentru noi nici o minune séu noutate, cu tóte cà facia chiaru cu acesti Wallachi potu avé dreptu asta-di, precum vomu vedé mai la vale.

Scurtatele notitie din ambele manuale mi-au batutu cuiu in capu.

D'abié am acceptatu sè conveniu cu cunoscutii mei moravi, unii ocupa functiuni civile, altii dintre ei nulitarie in Alb'a-Iuli'a.

Intalnindu-me cu unii numai de câtu adu-sei la discussiune cestiunea curiositáti mele, si i rogai sè mi-spuna totu, câtu sciu despre asié numitii Wallachi din Moravi'a.

Fara ca unulu sè-mi póta comunicá câtu de pucinu despre istori'a de mai de multu a acestoru Wallachi, toti mi-spusera cà in Moravi'a sunt mai multe mîi de locuitori, cari locuescu la olalta, si pe cari toti i numescu Wallachi. Ei insi-si inse se numescu Moravi.

Acesti Wallachi locuescu mai cu séma in partile muntóse ale Moraviei, cari slovenesce se numescu „Medric“ nemtiesce Meserics séu si Landshut, adeca granitieri, fiindu cà siedu la granitia) si se ocupa cu transportaree plute-loru din munti, si cu lucrarea lemneloru. Sunt ómeni frumosi si robusti, sanetosi si se bucura de stare materiala buna.

Scóle au pucinu si marturisescu credinti'a bisericeii rom. cath.

Vorbescu limb'a slovéna. Nici urma nu-i de limb'a romana.

Portulu barbatiloru este d'osebitu de alu toturoru locuitoriloru din Moravi'a.

Portulu sémena cu alu slovaciloru din Ungari'a superióra, séu cu alu Romaniloru ardeleni din muntii apuseni, cu alu Motiloru.

Portulu muieriloru este asemenea portulu toturoru celorulalte muieri din Moravi'a, cu rochia, cioci, séu ciorapi, cu pantofi etc.

Preste totu acesti Wallachi sunt unu poporu sprintenu si ageru; ei pana asta-di póta unu procesu pré vechiu pentru nesce paduri, proprietatea loru, pe cari ómenii betranului principe Liechtenstein au smulsu de la ei prin insielatiune.

Atátu-a mi-au spusu acesti ómeni de ómenia, atát'a sciu, atát'a potu comunicá si eu; cu durere, cu anima franta, cà a disparutu fara urma atát'a sange romanescu.

I. V. Barcianu.

Menuntiusiuri.

- Ce este mancarea?
- O cheltuíéla, care aduce profitu.

*

- Ce este sarutarea?
- O limba fara vorbe.

*

- Ce este reflexsiunea?
- Unu puscariu, care sosesce totu-de-una pré tardfu.

*

- Ce este mórtea?
- O espirare de terminu, care nu se anuncia.

S A E O N U ?

Pentru parinti.

Noi credemu, că pruncii pana la o etate anumita nu pricepu nimica din cele ce se intempla in presinti'a lor. Nu pricepu vanitatea.

Tare ne insielămu!

Fetitiile abié au ajunsu gradulu de a pricepe ceva (si aceea se intempla de graba) si ele si pricepu vanitatea; fetiorasii tindu la mania si prepotintia; fetitiile generalminte inclina la vanitate.

Pruncii pricepu cu multu mai curendu, decâtu ni se pare noue. Nu se sciu esprima inca, si pentru aceea i credemu insensibili, ci nu e asié. Priceperea si intielegerea premergu cu multu esprimerea. Esaminati cu atentiune privitulu lor, intrebati miscările lor si veti afla, că ore tare si profunda e impresiunea, ce se face prin primele indemnuri spre vanitate.

Grigiti de primele impressiuni ale pruncilor vostri, pentru că ele sunt acele, ce forméza in ei caracterulu. Prunculu invétia mai multu in cei 7—8 ani d'antăiu a vietiei, de câtu in totu restulu esistentiei. Elu se forméza din fasie, mai tardiu se va puté modificá pana la unu punctu anumitu, dara intregulu nu se va puté schimbá.

Precum pentru femeia e periculósa aplicarea de a placé si amórea pentru lusu; chiar asié e de periculósa o alta specie de vanitate pentru barbatu, care se nasce din aplecarea de a predomni prin superioritatea ingeniului si a studiului. Acésta aplicare a barbatiloru, bine cugetata póte conduce la rezultate admirabile, ér lingusita si nutrita de vanitatea parintiloru póte avé consecintie grozave si desastróse.

E lucru cunoscutu, că pentru unu parinte fiulu seu e totu-de-una flórea ingeniului si arbore giganticu in iérba. Io nu pretindu a desbracă pe parinti de acésta ilusiune, pentru că ar fi intreprinderea pré cutezata; asiu voi numai ai aducu la convingerea, că sè si-o tiena pentru sine, a se bucurá de aceea in secretu, si a nu implé cu de aceste capulu bietiloru prunci. Pentru ce sè li se repetiésca lor cu tóta ocaziunea: că dinsi sunt flórea ingeniului, că totulu e usioru pentru ei, că de nu se voru premiá in scóla, va fi o nedreptate strigatória

la ceriu, că i ascépta carier'a cea mai brilanta etc. etc.

Lasati-i sè studieze si sè lucre, si déca in adeveru au ingeniu, acel'a se va scí manifestá singuru in ei, fara de a li face predice parintii. Si déca nu-lu au . . . o! pentru Ddieu! nu inmultiti cu pruncii vostri numerulu aceloru vagabundi si smintiti, de cari se afla in abundantia si cari servescu spre greutate sîe-si si altora!

Câti prunci, dotati cu calitâti bune, si cu tóte elemintele necesarie de a reusí in o sfera de actiune, fura aruncati prin vanitatea nebuna a parintiloru sei, in'o sfera contraria, in care deveniru sterili, se lenevira si se corupsera.

Unu parinte avutu, ce erá arendatoru avendu mijlóce, si-lasá prunculu sè studieze cu scopu că cu ori si ce pretiu sè faca omu mare dintr'insulu.

Miserulu tineru, care nu pré avea talente si din care ar fi esítu unu agricultoru escelinte, erá constrinsu a se nutri cu latin'a si grec'a si de a face versuri si de a se necasi cu de aceste de totu ritmulu si colórea.

Tatalu seu, care insu-si inca erá unu semidoctu, audîndu pe fiulu-seu, pseudo-poetu, vorbindu ceva latinesce, si vedindu-lu maculandu multu papiru, vietiu si murí in convingerea, că elu a datu lumei unu omu de sciintia, o stea versatória de lumina. In pruncu se iradecina acésta convictiune, pasí inainte in studie cu acelu succesu, ce usioru vi-lu poteti imaginá; impintinatu de vanitate, disgustatu de afacerile economice, ce i pareau nedemne de dinsulu, nu reusi la nimica, pucinu se ruiná de sine, pucinu fu ruinatu si finí in miser'i'a desperatu. Atari inconvenienti vomu afla mai multi.

O! amagirile nu aru fi nici asié dese, nici asié dureróse, déca nu amu fi asié usiori si asié voiosi de a ne amagi pe noi insi-ne. Vanitatea, caus'a principala a miserieloru umane nu ar fi asié de potinta, déca nu ar fi fostu nutrita in noi inca din anii primí a i prunciei.

Câtu s'a disu cu respectu la vanitate, atâta se póte díce cu respectu la tóte defectele. Pruncii se misca la nestemperu cu premiarea si pedepsirea preste mesura. Se indémna la preda si vitu cu permissiunea de anumite petreceri si anumite spese, cari de si in sine nu-

su pré importante, inse nu-su proportiunate la conditiunea si etatea loru. Se îndémna la nedreptate si finctiuni prin pardonare, totu asié si cu promovarea si aprobarea astutiilor si abuserilor loru celoru prime. De câte-ori nu vedemu aplaudandu pe prunculu celu mai micu, déca bate séu insulta pe fratele seu celu mai mare, si acest'a sub pretestu; cà elu e atátu de micutai. Ce ni pasa!? In adeveru, cà loviturile si insultele pruncutiului de trei ani, nu facu mare stricatiune pruncului de 12 ani, dar influentiéza in modu gravissimu a supra pruncutiului, invetiandu-se a fi prepotente, injustu si adese-ori crudelu.

De unde vine mintiun'a si datin'a de a se subtrage de la tóta disciplin'a?

Fórte desu vedemu parinti, cari in timpulu infantiei, si a adolescentiei prunciloru loru, li-au permis prunciloru loru a se face cá diavolii séu mai rei, li-au permis a devení singuri domni absoluti ai casei; d'icu, fórte desu vedemu parintii acestia plangéandu-se, cà dupa ce li-au ajunsu fii maturi, nu li-su pusii mai multu, nu-i respectéza cum ar trebui etc. Si óre póte-se asceptá respectu si supunere in etatea cea mai puterósa de la aceia, cari nu au fostu deprinsi cu acést'a in etatea debilitáti si a supunerii?!

Dar daun'a produsa de esemplele rele cine o póte calculá?

Cine voiesce a fi crescutoriu trebuie sè fia irreprensibilu séu celu pucinu sè tinda a devení atare, pentru cà actulu celu mai micu reprobabilu devine observatu, comentatu, reprodustu si inca cu esagerare de catra aceia pe cari elu pretinde a-i direge spre bine.

Déca voi, sororiloru mele! sunteti colesice, impetuóse si nu totu-de-a-una sincere pana la scrupulositate, pana la lucrurile cele mai menunte; déca sunteti neconstante si indoióse, atunci nu asceptati nimic'a de la educatiunea, ce pretindeti a o dá.

Unii parinti si-tieneau pruncii sei departati de sine la o distantia neacomodata posibilitáti de a le dá o crescere buna. Pruncii loru nu se apropiáu de d'insii numai atunci candu trebuia sè li sarute man'a, sè li pronuncie cuvinte de ascultare supunere si reverintia; acestia apoi prin o astu-felu de sistema gresita a educatiunii se deprindeau a-si venerá parintii in unu atare modu servilu, precum veneréza subditii Asiei pe principii loru cei ascunsi si necunoscuti. Pruncii treceau apoi din man'a nutricei si din servitute in ceea a pedagogului si din man'a pedagogului la matrimoniu.

Acésta sistema de educatiune erá fórte nefavoritória pentru desvoltarea judecáti si a afectelor, ma favoritória din punctulu de vedere alu autoritáti.

Parintii, ascunsi in o specia de penumbra, cari le maria prerogativele loru si nu lasá a se scurge defectele, si-dau in ochii prunciloru nu prestigiu singularu, ce lu-conservéza pe tóta viéti'a.

Acum inse totulu s'a schimbatu; pruncii se nutrescu de mamele loru, in fasia sunt totu-de-una pe genunchii mamelor; abié luati de la lapte, vinu pusi la mésa si mergu la preambulare cu tat'a si mam'a; dupa ce crescú pucinu, asista la visite, la conversatiuni, la teatru si la alte locuri publice.

Óre bune-su tóte aceste? Ve spunu francaminte, cà mie mi se pare, cà nu. Spiritulu umanu nu póte procede cu rapediune, ci osciléza numai cá pendululu! Séu pré in cóce, séu pré in colo!

Este bine, de siguru, pré bine, cá pruncii luati din man'a servitóriiloru fara crescere, sè-si primésca din manele mameloru grigi'a prima frageda, care e o legatura afectuósa intre acei ce li o prestéza si intre cei ce o primeseu.

Este bine, cá educatiunea loru si instructiunea loru sè aiba locu sub ochii parintiloru si in parte séu câtu de câtu prin opera loru.

Este bine cá pruncii sè invetie gradatamente a cunósce societatea si a se conduce in ea.

Nu e bine, cá o mama debila si continuu morbosa, pentru cà asié e usulu, sè-si nutrésca insa-si prunculu, in locu sè-lu concrédá unei femei robuste; precum nu ar fi bine din contra, déca aflandu-se mam'a in unu statu inflorentiu, si-ar dá prunculu la o nutrice, pentru cà asié cere mod'a.

Nu e bine cá o femeia eleganta si dedata a respí, sè pretinda a-si cresce insa-si fii'a, fara de a renunciá la petreceri. Nu e bine, cá pruncii sè fia initiatii in anumite scene urite ale familiei, cari adese-ori se petrecu sub ochii loru, de unde apoi demnitátea parintiésca devine ofensata si miciorata.

Sè ne intielegemu! Tieneti numai langa voi pruncii vostri, cresceti-i, amati-i, admirati-i câtu voiti; ma sub conditiunea de a ascunde de ei admirarea vóstra; sub conditiunea de a le sci tiené une-ori si unu limbagiu severu; sub conditiunea de a ve ocupá cu ei pentru de a prevení si a reprime reulu mai bine in fun-

tele seu, decâtu a-lu pedepsi candu e giganticu; sub conditiunea de a nu lasá sè auda pruncii, decâtu lucruri bune, de a nu lasá sè védia altu ceva decâtu acea, ce trebue sè védia si sè imitezze; sub conditiunea in fine de a nu dá si lasá sè ii se dea, decâtu esemple bune.

Spuneti fíloru vostri. déca au ingeniú, cá a-lu avé impune o responsabilitate mare, si cá ingeniulu singuru fara studiu, fara constantia, fara onestitate, nu e altu-ceva decâtu unu nume sonorú si vanu.

Déca nu au ingeniú, consolati-i spunendule, cá ingeniulu se póte supliní partea cea mai mare prin diligintia; spuneti-le, cá are mai mare valóre virtutea ce e acuisitulu nóstru. decâtu ingeniulu, ce e unu donu cerescu. Spuneti-le tuturoru, cá sè lucre, pentru cá numai acésta e in stare a face din ei ómeni corespondiatori missiunii; spuneti-le, cá in ori si ce positiune s'ar aflá, voru fi totu-de-una stimati si destinsi, déca si-voru impliní datorinti'a, déca caracterulu loru va fi vrednicu de stima si destinatiune.

Nu poftiti prunciloru vostri positiune nalta, ci capacitatea si vointi'a de a-si impliní cu esactitate datorintiele, ori si care sè le fia positiunea loru; nu ve nevoiti a face din ei ómeni admirati, avuti, potenti, ci tindeti din tóte puterile, a-i face ómeni stimabili in societatea omenésca; sè aveti totu-de-una inaintea ochiloru educatiunea loru nu reusirea in acésta lume misera si meschina; aveti in continuu grige de perfectiunarea loru, si ve promitu cá in betranetiele vóstre nu ve voru face nici sè plangeti, nici sè rostiti, ci voru fi consolatiunea si fericirea vóstra.

Ana Botta.

Procesulu dameloru.

AnunCIATU de multu timpu si acceptatu cu nerabdare, a avutu locu la 28 juliu la Burgsteeifurth. Cu scopu se alese acestu micu orasielu, in loculu Munsterului, unde se sciá despre „ultramontani“ capabili de a organizá óre-care demonstratiuni. Vre o dóuedipci de dame fura scapate de urmarire, fia din caús'a junetiei loru, séu pentru cá ele cedasera influintiei curtenitoriloru.

Corpulu „delictului“ erá o adresa vehementa, semnata de cinci-dieci dame mari si data episcopului de Munsteru, Mr. Brinckmann. In acea adresa, autorii „legii din maiu“ erau tacsati ca „guvernanti orbi“ si cei ce le aplica, asemenati cu „sbiri injositi si cu servitori de caléi“ ce crucificasera pe Christu.

Tribunalulu fu miscatu de aceste expresiuni, si o instructiune judecatorésca incepù. Fia-care culpa-

bila fu supusa la unu lungu interogatoriu, si in fine desbaterile fura ficsate pentru diu'a de 28 juliu.

Din trei-dieci si cinci dame citate, numai sieptespre-diece comparura inaintea tribunalului in echipaje stralucite, insocite de barbati, fratii séu alte rude. Satele prin cari treceau ele, li esieau in intimpinare. Luara locu pe siepte-spre-diece foteluri ce inlocuira banc'a acusatiloru si din deretulu loru steteau barbati.

Contesele de Droste-Vischerwig-Nesselrode si de Schmiesing-Kerrsenbrock intrara la bratiu, cu barbati loru, cari ambii sunt membrii in camer'a senioriloru. Barbatulu unei alte acusate, baron. Landsberg, si siambelanu alu regelui Prussiei.

O alta acusata femeii'a unui inaltu magistratu, si aprópe tóte aceste dame apartínu cercului de la curte. Tribunalulu este presidatu de baronulu de Ledebur care se achita de sarcin'a sa prin o curtenire perfecta. Procurorulu Graverts ocupa fotoliulu ministeriului publicu.

Éta câte-va incidente din desbateré :

D. Presidentu : Ati mai fostu urmarite séu condamnate ?

Nici unu respunsu.

Antái'a acusata, contes'a -Droste-Vischerwig-Nesselrode, declara cá nu a avutu intentiunea de a insultá tribunalulu.

D. Presidentu. Ati redactatu dv. insi-ve acea adresa ?

Acusat'a : Acésta este tréb'a mea, si ve declaru cá nu voi mai respunde.

D. Presidentu : Credeti cá nu este nici o injuria in aceste cuvinte : „guvernanti orbi, sbiri, injositi, servitori de calei?“ gasiti cuviincióse aceste expresiuni ?

Acusata : Pré cuviincióse.

D. Presidentu : Ce intielegeti prin „guvernanti orbi“ ?

Acusat'a : Me marginescu a díce, cá femeile, candu scriu, nu observa asié de aprópe sensulu cuvintelor. Cu unu cuventu refusu de a mai respunde despre acést'a.

D. Presidentu : Nu ve potu fortiá in asta privintia.

Presidentulu se indrépta catra barón'a Carolin'a de Droste-Hülsoff.

I. Fostu-a ti invitata de altele a semn'a adres'a catra episcopu ?

R. Refusu absolutu a respunde la acésta.

I. Ati marturisitu, cá prin „guvernanti orbi“, intielegeti pe autorii legii din maiu. Sunteti inca de acésta parere ?

R. Da, mai multu de cátu ori candu.

Catra contes'a An'a Golen :

I. Nu ati simtitu, cá prin acésta adresa insultati tribunalulu din Munsteru ?

R. Nu sciam de locu, cá este tribunalulu la Munsteru.

Barón'a Adolfin'a de Boeselager declara, cá nu va respunde nimicu. Sor'a sa Clara in unu tonu fórte ascutitu, si dupa staruinti'a presidentului díce cu suferare :

— Ve declaru, eu, cá nu ve voi respunde de locu.

Vine rëndulu Bernardinei de Boeselager Heesen.

I. Unde locuiti ?

R. Locuescu aice.

I. Vedu că stăți aici; voiescu a dice unde ve este domiciliulu legalu?

R. Ah! acést'a voiti. Locuiescu in Munsteru.)Mare isbucnire de risu.)

Presidentulu amenintia, că va desiértă sal'a.

Barón'a Cecilí'a, femeí'a baronului-majoru de Ketteler, incepe prin a declará cu o voce vibratória si furiósa, că este satula de aceste întroegatiuni. Ea a sustienutu o întroegatiune de o óra si jumetate la judele de instructiune. Si este decisa a nu mai adauge nici unu cuventu.

D. Presidentu: Nu am nici unu mijlocu a ve constringe. Cu tóte aceste, asiu dori numai sè sciu unu lucru: Vorbiti in adresa de „spoliatiuni brutale“ de furtulu unei proprietáti legitime. Ati fi scrisu acést'a déca nisce simpli furi aru fi intratu la episcopu?

R. Oh! Cátu despre acést'a, nu! (risete.)

I. La cine v'ati reportatu vorbindu de „sbiri injositi“?

R. Nu sciu nimicu. E atát'a timpu de atunci. Ve repetu, că nu voiescu a ve mai respunde.

Contes'a Teres'a de Horff-Schmiesing. Nu voiescu a da nici unu respunsu.

D. Presidentu: Dar in ancheta ati marturisu, că ati voitu sè vorbiti de autorii legii din maiu.

Acusat'a: Repetu că nu voiescu a intrá in nici unu felu de discussiune.

D. Presidentu catra barón'a de Dalwigk-Lichtenfels:

— Unde locuiti?

Acusat'a: Acést'a nu are a face intru nimicu cu adres'a.

D. Presidentu: Trebuie sè sciti că ati fostu actiunate de tribunalu.

Acusat'a: Nu m'am ocupatu de locu de acést'a.

D. Presidentu: Acést'a este straniu.

R. Acést'a ve pare straniu. Dar este asié. Nu sciam chiar déca este vre-unu tribunalu la Munsteru.

Aperatorulu a fostu D. Windshorst de la Munster, vérulu celebrulu Windshorst, carele este deputatu si siefu alu fractiunii catolice in camerile germane. Pledóri'a sa fórte curtenitória si moderata face elogiulu pietáti acestoru dame, cu zelulu loru de a aperá interesele credintiei loru, — si conchide la achitare.

Procurorulu repeta cu staruintia cuvântulu cunoscutu: „Mulier taceat in ecclesia“, si gasesce fórte nepotrivitu, că aceste dame s'au ocupatu de ceea ce nu le privesce de locu. Elu concludu a supra contesei de Droste-Nesselrode, „spiritulu complotului“, la trei díle de inchisóre si 100 taleri amenda; a supra celorlalte, 50 taleri.

Tribunalulu trece in camer'a de chipsuintia spre deliberave; in acestu timpu, dame si demósele se apropia de contesa Droste si i presinta unu buchetu enormu.

Mai multe persóne se ducu de-i stringu man'a intre cari se deosebescu baronii de Wends si de Schorlemer-Alst, ambii deputati. Curtea reintra si pronuntia sentinti'a.

Contra contesei Droste-Vischerwig, 200 taleri amenda séu siese septemani inchisóre; contra celorlalte dame, 100 taleri amenda séu dóue-dieci si un'a díle inchisóre. Patru dame sunt achitate pe conside-

rentulu, că nu au in deplina cunoscentia de tectulu adresei.

Tóte condamnatele se scóla, parasescu sal'a si se sue in echipagele loru. O cavalcada, formata de cei mai straluciti juni si proprietari mari ai tieri le insocescu pana la usi'a curtiloru loru de la ministeru.

B o m b ó n e.

Éta cum mediculu O., care are de specialitate bólele de urechi, a ajunsu a-si capetá óre-care ropuatiune. Bolnavulu se presinta.

— Audi? — lu-intrebá doctorulu, — puindu-i langa urechia unu orologiu de argintu care nu umbla.

— Nu, — respunde bolnavulu.

— Fórte bine. Apoi se face a oper'a fara durere.

— Audi acum? — continuá doctorulu puindu-i langa partea operata unu orologiu esactu asemenea cu celu antáiu, dar care umbla.

— Da, — strigá pacientulu transportatu!

*

Augustu alu III de Saxonia, principe fórte afe-meiatu, insarciná odata pe unulu din favoritiu sei, comitele de Bruhl, sè-i guverneze statele, ér elu nu se mai ocupá de cátu de imbracamintele sale.

Elu avea 200 de jachete de schimbu, unu acela-si numeru de pantaloni si de veste. Asemenea posedá 200 de bastóne, 200 de palaríi si 1500 de peruci.

Candu Prussienii intrara in Dresda, regele Prussiei vrendu sè se incredintieze prin sine insu-si, de adevverulu acestei naratiuni se decise sè viziteze garderob'a lui Augustu III.

Dupa ce, regele trecú in revista cele espuse mai susu si ajunse la acea imensa multime de peruci:

— Ce de peruci pentru unu omu fara capu! — esclamá dinsulu oprindu-se in locu.

*

Inaintea revolutiunii franceze, intr'unu salonu din inalt'a aristocratia din Paris, marchisulu C., care erá cunoscutu ca omulu celu mai distractu din lume, trecandu pe sub unu polecandru i se acatiá peruc'a, — pe atuncea perucele erau la moda — si remase suspensa de dinsulu.

Lumea incepu indata sè rida.

Marchisulu se uitá impregiuru-i ca sè véda cau-s'a acestei generale ilaritáti si zarindu peruc'a sa acatiata de polecandru, crediu, că e altu cui-va si incepu sè rida si dinsulu dimpreuna cu toti.

Judece-se inse perplesitatea marchisului candu descoperi că peruc'a, ce escitá atát'a risu, nu erá de cátu a sa propria!

CE E NOU?

*(*Dlu Hasdeu.*) consultandu in decursulu verei bibliotecile de frunte din Transilvania, s'a rentorsu la Bucuresci a-si continuá lucrarea istorica de mare importantia.

** (*Fug'a lui Bazianu*) preocupa inca si acuma diuaristic'a lunei întregi. S'a constatat, că pazitorii au fostu toti corupti, si Bazianu a esitu pe usia si nu pe ferésta. Franghi'a, care s'a gasitu animata de fe-

résta, si mangita cu sange, — a fostu pusa acolo numai spre a seduce pe cei ce lu-voru urmarí. Vaporulu care a dusu pe Bazaine, a fostu inchiriatu de soci'a sa si verulu acesteia Rull. Pe vaporu fugariulu a intratu travestitu de servitoriulu sociéi sale si aducédu cuferele ei. Nici capitanulu n'a sciutu, cine este elu. Vaporulu a debarcatu in Italia, si fugariulu a plecatu mai departe in Elvetia si de acolo in Germania.

* * * (*Garibaldi*) — despre care scrisesemu si noi cá e bolnavu — acuma éra-si se simte mai bine.

* * * (*Mac-Mahon*) caletoresca de trei septemani prin Bretagne, spre a se convinge despre efectulu guvernárii sale.

* * * (*Imperatulu Vilelmu*) — precum anuncia-ramu si in nr. trecutú — voiesce sè caletoresca in Italia spre a rotóree visit'a regelui Victoru Emanuilu. Pregatirile s'au si inceputu, atátu in Berlin, câtu si in Italia. Imperatulu va visitá orasielu Florentia, Neapolea si Roma, unde are sè se faca o mare revista militaria pe campulu Pretoriului. Caletori'a e proiectata pe lun'a lui octomvre, participandu la ea si Bismarck cu Moltke. Unele diuarie inse sustienu, cá din caus'a betranetii si slabitiunii sanetátii imperatului — acésta caletoria lunga nu se va puté realizá.

* * * (*Thiers*), care a petrecutu pan'acuma la Causerets, din caus'a schimbárii repede a temperaturéi, s'a rentorsu la Paris.

* * * (*Diet'a Bucovnei*) e convocata pe 15 septemvre.

* * * (*Arderea cadavreloru*) Consiliulu comunalu din Paris a decisu sè se invite administratiunua a cere corpuriloru legiuitórie o lege care s'autoriseze arderea cadavreloru pentru comun'a Paris.

* * * (*Dreptu de alegere pentru femci.*) Consiliulu cantonulu Schwytz din Elveti'a a acordatu femeiloru dreptulu de alegere municipalu.

* * * (*Dlu Davila*), inspectoru generalu alu serviciulu sanitariu alu armatei romane, e autorisatu de consiliulu ministriloru sè mérga 'n missiune de timpu de 40 díle pentru studiulu ambulantielorú din Francia si Elvetia, acordandu-i-se o indemnizare si 1000 lei spese de transportu.

* * * (*Principele Milan*) de la Eaux-Bonnes a mersu la Paris, unde a statu pana la finea lunei trecute. In decursulu acestei va merge a face visita regelui Italiei, apoi imperatului Vilelmu.

* * * (*Marile manevre militare*) de tómná, se voru face pe intins'a campia a Buzelui in Romania. La ele voru asistá principii Serbiei si a Montenegrului, cum si diferite personaje militare ale altoru puteri. Cu acésta ocaziune se va face impartirea drapelorú. In unele cercuri se vorbesce, cá chiar ordinulu militariu, alu „credintiei“ se va inauguré in acea dí.

* * * (*Domnulu si Domn'a Romaniei*) in 8 aug. au mersu la Eger spre a face o visita imperatului Germaniei, care — in caletori'a sa de la Gastein la Berlin — a petrecutu nóptea acolo. Imperatulu li-a facutu primirea cea mai cordiala. La 17 augustu Domnulu si Dómn'a au plecatu spre Engliter'a, la báile de mare.

* * * (*Insul'a St. Margareta*), de unde a fugitu Bazaine, forméza cu alte dóue insule archipelulu de Lerins, ce apartíne de dóue secole Franceiei. Ea are 5½ chilometri de impregiurime. Castelulu-fortu se afla situatu pe tiermu. Dinapoi'a fortului se intinde o padure de bradi.

* * * (*Dlu Georgiu Filipescu*), agintele Romaniei la Petersburg, dupa ce a statu câtu-va timpu la Bucuresci, s'a rentorsu la postulu seu, sè fia de fatia la casatori'a marelui duce Vladimir.

* * * (*Bismarck*) — de e dreptu — a primitu 2000 de adrese simpatice din tóte partile in urm'a atentatului de la Kissingen.

* * * (*Islandia are jubileu milenariu*.) Se scie, cá la anulu 874 s'au asediatu acolo cele d'antái colonie, deci in memori'a acelu anu asta-dí, dupa o mia de ani tóta insul'a serbéza. Relege Daniei, sub alu carui scutu se afla adi Islandia, a facutu o caletoria printre supusii sei, si asistá in capital'a Reykjarik la serviciulu divin in catedrala, precum si la insa-si serbarea, care se tienú in 7 augustu.

* * * (*La Mihaileni*) in Romania a fostu dílele trecute unu focu mare, care a duratu 6 óre si a facutu paguba mare.

* * * (*Unu focu grósnicu*) erupse in orasiulu Iasi, la 5/17 l. c. la miédia-dí in strad'a de josu, la locuinti'a unui evreu. Ventulu suflá tare, si in timpu de óre arsera siese rónduri de case mari cu dóue etage, in pretiu cam de 50,000 de galbeni.

* * * (*Sporiu mare*.) In díu'a de 14 ale espiratei luni, feméi'a Rada, soci'a lui Marinu Zeh Iotu, din comuna Coténa, districtulu Oltu, a nascutu 3 copii, dintre cari doi de secsu barbatescu si unulu de secsu femeiescu, si ca pana in presinte sunt sanetosi atátu coplii, câtu si mam'a.

* * * (*In districtulu Cetátii-de-petra*) s'a deschisu concursu pentru postulu de ingineriu. Terminulu e 15 sept.

Flamur'a lui Hymen.

✂ (*Dlu dr. Brote*), advocatu in Sibíu, si-a incredintiatu la 23 augustu de fiitóri'a sociá pe graciós'a domnisióra Minerv'a Draghici, fiic'a dlui Petru Draghici prefectulu politiei in orasiulu Deva.

✂ (*Dlu D. I. Monasterianu*), oficialu in Romaní'a, la 26 augustu a serbatu cununí'a sa cu jun'a literatrice si colaboratória a foii nóstre, domnisióra Anna Botta, fiic'a repausatului Grigoriu cav. de Botta, fostulu vice-capitanu. Sperámu, cá fericít'a mirésa, de la care si in nr. presinte publicám unu articolu interesantu, nici dincolo de Carpati — unde a si plecatu cu sociulu ei — nu va uitá de „Familia“, care doresce fericire acestei nóue — familie!

✂ (*Dlu Ioanichiu Clintocu*), teologu absolutu oradanu si-a serbatu in lun'a trecuta cununí'a cu dsióra Cecili'a Onaga in Oradea-mare.

Sesonulu báiloru.

✂ (*De la Mehadia*) ni se scie, cá de candu cu scandalulu pentru ciardasiu publiculu romanescu de prin Romaní'a s'a dusu séu a casa séu la alte báii, unde pentru banii sei nu va fi insultatu si va gasi o tratare mai démna de ómeni culti. Mai multe familie s'au si convorbitu a nu mai vini in anii vítori la Mehadia, ca astu-felu cei doi-trei unguri — cari ratecescu in acésta baia romanésca — sè aiba mai multu locu a dantiá ciardasiu.

✂ (*La Valcele*) multi au avutu d'a se plange. Bucatele au fostu rele, camerele neindestulitórie, music'a totu straina, cu tóte cá si aice majoritatea publi-

cului est^o și acuma romana. In salonulu de lectura abió se aflá cãte onu diariu romanescu.

× (*Din Borsecu*) ni se impartesiesce, cã schimbandu-se temperatur'a, multi óspeti de acolo s'au rentorsu catra casa. Publiculu a petrecutu bine timpulu de cura. Se spera, cã 'n anulu viitoriu se va tiené mai multu comtu de cerintiele publiculu romanescu.

× (*La Tusnadu*) mic'a vietia sociala e pe cale d'a se stinge cu totulu. Óspetii s'au cam dusu p'a casa. Numai câti-va au mai remasu p'aice. Cei pucini au fostu provediuti bine, considerandu adeca, cumca la Tusnadu nime nu póte sè vina cu pretensiuni mari de comoditate.

× (*La Marienbad*) au fostu in vér'a acést'a mai multe familie romane, mai alesu din Roman'a. Sesonulu e inca si acuma la culme. Publiculu fórté numerosu si — petrece bine.

× (*Franzensbad*) unde au petrecutu cãte-va septemani si Domnulu si Dóm'n'a Romaniei, a devenitu in scurtu timpu unu locu de concurentia fórté periculosu pentru — Sliaciu. Aice óspetii nu numai afla mai multe comoditate, dar tóte sunt mai lesne decãtu la Sliaciu.

× (*Bãile de langa Orade*) au fostu si sunt si acuma fórté cercetate. La „Felix“ au facutu cura si câte-va familie romane. De comoditate — nici vorba.

× (*De langa Bicsadu*) primimu de odata trei corespondentie relative la disput'o despre lmb'a conversatiunii de acolo. E caracteristic'a fratil ru satmarieni, a serfe multu si a face — puțin.

× (*De la Teplitiu*) se scrie, cã dlu Costa-Foru, agintele Romaniei la Viena, inca a petrecutu câtu-va timpu acolo, de unde s'a dusu la bãi de mare.

× (*Castellamare*) a avutu intre óspetii sei si pe dlu Esarcu, agintele Romaniei la Roma.

Biserica si scóla.

‡ (*Congresulu nat. bis. gr. or. romanu*) se va aduná in 1/13 octomvre la Sibíiu, si va alege metropolitu in loculu Pr. SS. parintelui patriarcu Ivascovicu, care a renunciatu la acést'a demnitate.

‡ (*La Paris*) éra-si escelara câti-va tineri din Roman'a. Dnii Georgiu Cantacuzino si G. Mironescu, trecura licentia in sciintie. La concursurile generale din anulu acést'a se distinse dlu Romalo.

‡ (*Unu gimnasiu slovacescu desfiintiatu*.) Fói'a oficiala din Budapesta ni anuncia, cã guvernulu a ordonatu definitiv'a desfiintiare a gimnasiului superioru si a preparandiei din Nagy-Rócze, sustienenda-se droptulu fundatoriloru de a dispune cu fundatiunile. Caus'a desfiintiarii este, cã numitele scóle sunt de unu spiritulu n tiunalu slovacescu. Unde amu ajunsu!

‡ (*In scólele din Romania*) se va introduce de curendu instructiunea militaria, care va fi obligatória pentru toti elevii „din scólele publico, fla primarie, fia secundarie.“

‡ (*Doi tineri din Romania*.) dnii Manescu si Mardari, au fostu tramisi de guvernulu in Francia, pentru patru ani, ca sè faca studiele scólei navale de Brest.

‡ (*Esamenele de calificatiune invetiatorésca*) in dieces'a Aradului se voru tiené la 2/14 sept.

Societati si institute.

‡ (*Societatea academica romana*) si-a deschisu sesiunea la 1/13 augustu. Presinti au fostu: presedintele A. T. Laurianu, membrii: dr. Fetu, Massimu, Baritiu, N. Ionescu, Odobescu, Aurelianu si Hodosiu. Mai antãiu se ceti raportulu delegatiunii, din care vom estrage urmatóriele: 1) La apelulu pentru trãduseri de autori elasci si greci — au incursu elaborate pentru toti autorii pusi in concursu, afara de Plutarcu; 2) analii sesiunii trecute s'au tiparitu inca din lun'a lui martiu; 3) din diçionariu au esítu de sub tipariu nóue fasciculi, adeca 45 de cóle, in cari lucrarea a ajunsu pana la liter'a P.; 4) bibliotec'a Societãtii s'a inavutitu in cursulu anulu acést'a cu 445 bucãti; 5) delegatiunea a esprimatu profund'a durere pentru perderea lui Eudossiu Hurmuzachi; 6) starea financiaria a Societãtii aréta unu escedinte de 30,334 lei 30 bani la vinituri; 7) in respectulu acteloru generóseloru donatiuni a dlui generalu Constantinu Herescu Nasturelu s'au si complinitu tóte formele cerute de lege. Societatea va avé sè se ocupe in sesiunea acést'a cu aceste: 1) alegerea unui secretariu ad hoc; 2) alegerea comisiuniloru pentru esaminarea raportulu si a compturiloru si facerea bug-tulu pe anulu viitoriu; 3) alegerea comisiunii pentru revederea bibliotecei; 4) raportulu acestoru comisiuni; 5) raportulu sectiuniloru a supra diverselor lucrãri ce cadu in sfer'a loro; 6) alegerea delegatiunii si oficieloru sectiunii; 7) cestiunea donatiunii parintelui Radianu; 8) raportulu secretariului generalu; 9) tienerea de siedintie publice. Cu redactarea proceselor-verbale s'a insarcinatu dlu Hodosiu.

‡ (*Societatea pentru fondu de teatru*.) Pr. SS. parintele episcopu Ioanu Popasu, cu ocasiunea adunãrii generale din Caransebesiu a Societãtii pentru fondu de teatru romanu, s'a inserisu cu 200 fl. de membru ordinariu alu Societãtii, respundiendu pe unu anu interesele. Dilele trecute Pr. SSA a respunsu in favorulu fondulu intrég'a suma de 200 fl. Dnii membrii, cari sunt in restantia cu capitalu séu interese, sunt rugati a implini deobligamentulu loro.

‡ (*La Oravitia*) se facu mari pregatiri pentru adunarea Societãtii pentru fondu de teatru romanu, care — precum s'a anunçiatu in nr. 31 alu foi nóstre — se va tiené acolo la 26 si 27 septemvre. Casin'a romana a primitu arangiarea; s'a convocatu o conferintia a inteligintiei romane din pregiuru, care s'a si tienutu la 22 augustu. Cu acést'a ocasiune s'a alesu comitetulu de buna-primire, care a si inceputu activitatea sa. Precum aflãmu, se va dá si unu balu in folosulu fondulu de teatru. In adunare, dnii: dr. Marienescu, Manguica si Traila voru tiené discursuri. Dupa adunare se voru face excursiuni la romantic'a Anin'a séu in partil Resitiei pré interesante.

‡ (*Asociatiunea transilvana*) in adunarea sa de la Deva a votatu urmatoriulu bugetu: remuneratiunea secretariului I, ca redactoru alu foi Asociatiunii 400 fl., remuneratiunea secretariului II — 300 fl., remuneratiunea cassariului 100 fl., remuneratiunea bibliotecariului 60., spesele cancelariei 150 fl., pentru unu cancelistu 200 fl., chiria pentru localitatea cancelariei 100 fl., pentru biblioteca 60 fl., spese extraordinarie 100 fl., dóue stipendiu pentru 2 ascultatori de tehnica, de cãte 400 fl., stipendiu pentru unu juristu in patria 150 fl., dóue stipendiu pentru 2 realisti de

câte 60 fl., unu stipendiu pentru unu gimnasistu din comitatulu Dobocci (ca fundatiune separata) 60 fl., unu stipendiu fondatu de Nic. Marinoviciu pentru unu studinte incependu din 1 clasa gimn. cu 60 fl., subventiune pentru fôia Asociatiunii 626 fl., pentru servitoriulu cancelariei 120 fl., pentru unu ascultatoriu de filosofia si de silvicultura cate 400 fl., ajutorie pentru sodalii si invetiaceii de meseria 420 fl., pentru elaborarea celei mai bune gramatice germano-romane pentru oficerii, cum si pentru cea mai buna traducere a noului regulamentu militariu ca premiu 300 fl., ajutoriu pentru doue scôle elementarie din secuime câte 600 fl., pentu ajutorarea gimnasiului din Lapusiulu ungurescu 200 fl. Adunarea a indrumatu comitetulu d'a crea unu stipendiu pentru music'a nationala, — si in fine a hotaritu a se tipari carti populare pe spesele Asociatiunii.

⚡ (*Venitulu curatu*) alu balului si concertului datu la Deva cu ocasiunea adunării Asociatiunii transilvane, computandu-se tôte spesele festivitatiloru, a fostu 276 fl.

⚡ (*Pentru sciintie.*) La 20 aug. s'a deschisu la Lille congressulu Asociatiunii franceze pentru inaintarea sciintieloru.

Literatura.

* (*Dlu A. Vizanti,*) profesoru la universitatea din Iasi a publicatu o brosiura intitulata: „Importanti'a si utilitatea invetiaturei pentru poporu“, conferinta publica la Iasi cu ocasiunea inaugurării cursului de adulti. Carticic'a dlui Vizanti cuprinde in sine multe idei frumoase si folositorie pentru poporu.

* (*Dlu Gr. G. Tocilescu,*) junele nostru istoricu de la Bucuresci a publicatu de curendu o carte interesanta sub titlulu: „Doi istorici: G. Panu si P. Cernatescu.“ Acestu opu contine schitie critice lucrute cu multu studiu, pe 224 pagine. Pretiulu 3 lei.

* (*Unu nou diuariu*) a aparutu la Dorohoiu in Romania. Titlulu acestuia este: „Curierulu de Dorohoiu“ si sustiene partitulu lui Brateanu.

* („*Concordia*“) dlui Sigismundu Popu, care incetase la 1870, dupa afirmatiunea diuarielor unguresci va reapare de curendu, de asta-data inse in doue limbe: romana si magiara.

Teatru.

⚡ (*Teatrulu nationalu din Bucuresci*) dora se va pute innaltia era-si la demnitatea misiunii sale. Ministrulu instructiunii publice, dlu T. L. Maiorescu, si-a pusu tôte silintiele spre a intruni la viitcri'a stagiune pe toti artistii romani. Dsa a declaratu, ca va tiené teatrulu inchisu, si nu-lu va deschide, decatu unei companie care va intruni pe toti cei mai buni artisti. Astu-felu, credemu, ca in fine voru inceta desbinările intre preotii Thaliei romane, si voru grabi a conlucra toti la innaltierea templului adoratulu de ei. Er dlu Maiorescu, deca va esecuta acesta intentiune, cu totu dreptulu si-va pute gratula.

⚡ (*Dlu D. I. Ionescu*) a datu la Baia-mare in 2—3 septemvre doue represintatiuni teatrale, cu oca-

siunea adunării de acolo in caus'a gimnasiului din Seini.

Industria si comerciu.

|| (*Sultanulu si Sultana*) facu frumoase daruri tierii lor. Sultanulu a comandatu la Krupp doue sute de tunuri cu accesoriile lor — pe spesele sale, — era Sultan'a 30 asemene din caset'a sa privata.

Tribunale.

! (*D. Ponti,*) unu milanesu care traiá in Viena, muri lasandu prin testamentu 825,000 franci academioloru din Londra, Paris si Viena, precum si ospitiului generalu din ultimulu orasiu. E bine, mostenitorii sei au intentatu procesu — pe care voru ave se-lu judece tribunalele vieneze — pentru motivu ca testatorulu n'a pututu fi cu mintea intréga candu i-a omisu pe dinsii spre a-si destiná averea in profitulu sciintiei si umanitati! („Rom.“)

Economia.

Δ (*Calcatulu grâului*) s'a ispravitu in cele mai multe parti. Rôd'a in unele locuri a fostu indestulitoria. Pe camp'ia dintre Tisa si Duna inse s'a facutu pré pucinu grâu. Deca nici cucuruzulu nu va fi productivu, are se urmeze fomete mare.

Δ (*Cucuruzulu*) in anulu acest'a promite forte pucina rôda. Sunt tienuturi intregi, unde nu se va face nimica, secet'a, ce a duratu atâta tîmpu, l'a uscatu; er celu ce nu s'a uscatu, n'a legatu.

Δ (*La dominiulu episcopescu de Beiusiu*) sunt in vacantia doue statii de pedurariu, pentru cari s'a publicatu concursu cu terminulu pana ia 15 sept.

Suvenirea mortiloru.

† (*Samuilu Grama,*) protopopu in comitatulu Aradului, a repausatu in comun'a Cherelusi, in etate de 63 ani, la 17 augustu. Fiulu repausatului a fostu si talentatulu Carolu Grama, care spre daun'a literaturii nationale, a repausatu asié curendu!

Post'a Redactiunii.

☛ Domnii restantieri sunt rugati a responde catu mai curendu dator'ia lor.

Salonta. Dlu I. P. Dlu R. a fostu datoriu din inceputulu acestui anu. Acuma e achitatu pana n finea anului curinte. Articollulu catu mai curendu.

Ploesci. Nrui 27 si 28 s'a tramisu. Primitu-i-ati? La Bucuresci s'a tramisu din 1 iuliu.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

👉 Esemplare complete mai avem din inceputala anului. 👈